

Има ли Бог наистина?

Това бе една от най-разтърсващите корици на списание ТАЙМ. На 6 април 1966 година там си позволиха да зададат въпроса, който мнозина вече бяха поставяли: „Мъртъв ли е Бог?” Някой веднага отговорил: „А аз дори не бях чул, че е болен”... Но няма нищо смешно в болката, която причинява на човешкото сърце този самотен, вечен въпрос: „Ехооо, има ли някой там?”

Има ли в нашата модерна епоха някакво доказателство, че Бог съществува? Или Той е просто приказка, измислена от самите нас, за да се чувстваме по-добре в бруталната реалност на човешкото съществуване? Дали християните просто не вдишват от онова, което Карл Маркс нарича *опиум за народите*?

* * *

ШОН: Неотдавна трябваше да пътувам от единия до другия бряг на Съединените щати и за мое удоволствие жената на съседната седалка се оказа страхотен събеседник. Имахме много общи интереси и се очертаваше да прекараме много добре. Тогава се повдигна въпросът за религията.

– Какво работите? – попита ме тя.

– Ами, проповедник съм – отговорих.

В повечето случаи тези думи слагат край на разговора, особено на самолети, курсове по голф и мачове от Националната хокейна лига. Но на тази дама дори не й мигна окото.

– Наистина? Това е много интересно, защото аз съм атеистка.

– Нима? – промърморих, защото не бях сигурен какво още да добавя; честно казано, всъщност не вярвам, че има атеисти – не и ако под „атеист“ разбирате човек, който *със сигурност* знае, че няма Бог.

Тогава тя започна да ми обяснява защо не вярва.

– Знаете ли, като бях малка, ми се случиха наистина ужасни неща. А когато отидох при проповедника да ми отговори защо, той не ми даде нито един свестен отговор. Така че, макар религията все още да ми е интересна, аз лично не вярвам, че Бог съществува.

Както се оказа, моята нова приятелка всъщност не беше *сигурна*, че Бог не съществува. Просто бе разочарована от преживяванията си.

Въпросът за съществуването на Бога е занимавал философите и мислителите в продължение на стотици години. И тъй като нито едната, нито другата страна в спора не може да „произведе“ Бог или не-Бог в своите лабораторни епруветки, всичко се свежда до въпрос на вяра – на кого ще повярвате вие лично. Както за християнина, така и за атеиста това е огромен скок. Какви доказателства обаче може да използва вярващият човек, за да подкрепи своя избор?

* * *

МАРК: Преди известно време обикалях и проповядвах из Източна Европа. Бях много активен в християнското служене в края на 80-те години на XX век, когато комунизмът в тези държави изживяваше последните си дни. Онази незабравима нощ на 1989 г., когато Берлинската стена най-сетне падна, аз проповядвах Божието Слово в Будапеща – столица-

та на Унгария. Беше вълнуващо да виждаш как хиляди хора ликуват по улиците и празнуват новата си свобода.

Но станаме свидетели и на още нещо – невероятния глад и жажда за Бога, за духовното, за четене на Библията и за морални ценности. В продължение на десетилетия всички тези неща бяха забранени зад Желязната завеса. Имах привилегията да бъда там, когато университетите започнаха да отварят вратите си за нова философия. Редица водещи институти ме канеха да говоря за Бога пред студентите и да им представям доказателства за Неговото съществуване. Това бяха най-прекрасните обиколки в живота ми!

Ректорът на един от водещите унгарски университети дойде при мен и ми каза направо:

– Доктор Финли, бихте ли желали да изнесете лекция в нашия университет? С удоволствие ще чуем какво мислите по въпросите на астрономията.

Първоначално това ме стресна. Астрономията ли? Не теологията? Тогава той обясни, че те желаят да им докажа с помощта на астрономията, че Бог съществува. И макар да не съм астроном и да нямаше подготвена лекция по астрономия, в компютъра ми имаше няколко слайда с графики. Съгласих се.

– Има, обаче, една подробност – каза ректорът.

– Каква?

– Ще поканим и един професор от факултета по астрономия. Вие ще доказвате, че Бог съществува, а той – че не съществува.

Това ме разколеба. Честно казано, замириша ми на капан. Изглежда тези хора се опитваха да изкъртят няколко тухли от собствената ми „Берлинска стена"! Но въпреки това, бързо отговорих:

– Добре, съгласен съм, но *и аз* имам едно условие. Тъй като ще бъда гост-говорител във вашия университет, желая вашият професор да говори пръв, а аз ще бъда втори и ще отговоря на всичко, което той каже.

За мое облекчение, ректорът се съгласи. Пристигнах в уреченото време и той ме посрещна на входа.

– Имаме малък проблем – призна. – Професорът по астрономия има друг ангажимент и не може да дойде.

– Няма нищо – отговорих. – Ще говоря пред вашите студенти и двата часа. Ще изнеса лекцията си, а после ще им дам думата да ми задават каквито искат въпроси.

Така и направихме. Обсъдих с тях невероятните размери на огромната Вселена, величието на небесата и доказателството за Божието съществуване от онова, което Той е *сътворил*. Там, където има нещо създадено, трябва да има и Създател – настоявах. Така преминахме първото доказателство.

По време на лекцията и задаването на въпросите по-късно, забелязах, че в залата има един сектор, където сядат само професори и преподаватели. Стори ми се, че един от студентите прави някакви жестове и сякаш приема безмълвни сигнали от някакъв експерт, седящ сред професорите. Очевидно, някои все още се надяваха да вържат американския проповедник в непобедим философски възел.

Накрая студентът се изправи и зададе въпроса си:

– Нашият прославен, именит съветски космонавт Герман Титов е бил в Космоса. Той е първият, излязъл в небесата. И видял ли е там Бог? Не. Вие *виждали* ли сте някога Бога? Не.

И седна сред възбуденото, одобрително жужене на студентите си.

Още докато говореше, почувствах искрата на вдъхновението. Има такива моменти в живота на християните – когато Бог, в Когото вярват, им изпраща „небесни” идеи. Разбрах! Проумях какво се опитват да направят в този факултет. Затова отговорих на младия любопитко:

– Вижте, преди да отговоря на вашия въпрос, бих искал аз да задам един въпрос на вашите преподаватели. След това ще отговоря на всички останали въпроси, които имате към мен.

Ректорът кимна в знак на съгласие и аз започнах:

– Господа професори, нека оставим за момент Бог настрана. Нека оставим и Библията. Аз съм вярващ човек. Знаете го. Вие сте невярващи. Но нека оставим всичко това за момент. Ще ви задам един чисто философски въпрос – Ако вземем всичкото познание в света, каква част от него владеят вашите студенти? Петдесет процента? Или може би, дори осемдесет? Колко знаят те?

Това бяха блестящи, интелигентни младежи и се обучаваха в един от топ-университетите на Унгария. Признавам, че умишлено започнах да ги предизвиквам.

– Да вземем династията Минг в Китай през XVI век. Може ли някой от вас да изреди подред всичките седемнадесет императори от тази династия? А какво ще кажете за Саудитска Арабия? VII век след Христа. Може би, някой от вас е способен да изреди първите петнадесет халифи от тази епоха, както и имената на техните съпруги? – всички седяха мълчаливо.

Нямаше отговор. Пълна тишина. Изглежда, тези мили, умни млади хора, които знаеха толкова много, бяха открили пукнатина в своето образование.

Продължих:

– Днес в света има около 1500 езика. Колко от тях говорите вие? Има ли някой, който говори 1300, да речем? Ако трябва сега да се явите на тест, подготвен от най-големия астрофизик на нашето време, колко ще изкарате? Можете ли да ми изрецитирате всички химични елементи в реда, в който се намират в Менделеевата таблица? От цялото познание в света, от всички напечатани книги в продължение само на последната година, колко сте прочели?

Студентите усетиха накъде бия. Тогава се обърнах към преподавателите им:

– Господа професори, когато връчките дипломите за висше образование на тези студенти, ще владеят ли те петдесет процента от цялото познание от чисто интелектуална гледна точка? – те поклатиха глави. – Тогава тридесет процента? – Не. – Тогава двадесет? – Не. Наклоних се леко напред. – Ще бъде благосклонен към вашите студенти, тъй като университетът ви е много престижен, и ще допусна, макар и с известна доза съмнение, че те ще владеят най-много пет процента от световното познание. В такъв случай, това означава просто, че те *не* знаят деветдесет и пет процента от нещата, които би трябвало да се знаят.

Макар и неохотно, те трябваше да се съгласят с моето твърдение и аз им обясних какво целя с всичко това:

– Вижте, ако вие, според собственото си признание, знаете най-много пет процента от всичко в света, а *не* знаете деветдесет и пет, как тогава можете да знаете със сигурност, че Бог не е някъде там, сред деветдесет и петте процента познание, което е неизвестно за вас?

Беше невероятно! Всички закимаха в знак на съгласие. Знаеха, че от интелектуална гледна точка това е разумен довод.

След това внимателно добавих:

– Приятели мои, щом признавате това, вие не сте атеисти. Защото атеистът казва: „Аз знам с абсолютна сигурност, че Бог не съществува.” А преди малко вие признахте, че Бог *може* да съществува. Може да съществува в познанието, което вие не владеете.

Още не бях свършил.

– Имам още един въпрос – казах. – Да предположим, че в живота има само две възможни алтернативи. Първата – Бог няма. Вие и аз сме тук, благодарение на еволюционния си късмет. Животът няма никаква висша цел и вие сте просто едни усъвършенствани животни. Живеете и умирате. Отивате в гроба. След това – нищо. Червеите изияждат тялото ви, костите ви се разпадат на прах и край. Това е едната възможност. Водите битката на живота и отскубвате от него, каквото можете. Борите се здраво. Случват ви се хубави неща, случват ви се лоши... И толкова.

През годините на пътуване из комунистическите държави съм научил от първа ръка, че онова, което току-що описях (с известни вариации, разбира се), е опитността на огромен брой хора там. И те знаеха, че аз знам това. Продължих:

– Но има и друга алтернатива. Може би, *има* Бог Творец, Който ви е създал. Той ви е проектирал, Той ви е оформил, Той ви обича, Той се грижи за вас през целия ви живот. И този Бог Творец, Който ви е проектирал, Който ви е оформил и Който ви обича, има план за вашия живот. И е тук, с вас, в този момент. Присъства във всичките ви преживявания, желае да ви даде пълноценен, изобилен, благословен живот. Желаете да ви помогне да откриете всичкото щастие и радост, които е приготвил за вас. Искат да разшири познанията ви, докато

учите в този прекрасен университет. Иска да ви направи по-продуктивни и успешни във всичко, с което се заемете. И нещо повече – според Неговия невероятен план, вие ще получите възможност да живеете заедно с Него цяла вечност. Според тази алтернатива, вие можете да бъдете с този чуден Бог завинаги или пък мъртви в гроба. Това са възможностите. Това е дилемата пред всеки от нас.

В залата настъпи абсолютна тишина. Бях им предложил „облога на Паскал”, наречен на великия френски философ. Според него, ако Бог не съществува, онези, които са прекарали целия си живот, „вярвайки” в него, на практика не са загубили нищо. След седемдесет или осемдесет кратки години на земята – години на скръб и радост, както атеистът, така и християнинът лягат в студената, черна земя за много, много дълго време... завинаги.

Но ако Бог съществува и ако вярата и упованието в Него за спасение означават живот в Божията славна вечност, тогава онзи, който избере да *не* вярва, губи буквално всичко в мига, в който за християнина истинското съществуване едва започва!

И така, аз запитах, тези искрени, млади студенти:

– Кое избирате? Безутешността на атеизма или възможността да сте щастливи завинаги с Бог, Който ви е създал и ви обича?

Тогава тези оковани от комунизма умове отвърнаха:

– Естествено, че ще изберем второто.

После прекарахме прекрасни минути на общуване, обсъждайки великите философи през вековете, признали нуждата от Бог. Философи и психолози са единомислени: „Човек се справя по-добре, ако живее така, сякаш има Бог”. Дори

Волтер отбелязва: „Ако Бог не съществува, ще се наложи да го изобретим”. Защото дълбоко в човешкото сърце е вкоренено усещането, че има нещо повече от едно просто съществуване и умиране.

Интересно, но обсъждането на Божието съществуване в контекста на астрономията изведе на преден план един фундаментален въпрос. Искреният учен еволюционист допуска, че ако са налице достатъчно еони, има възможност едно на един милиард някаква искрица живот да се появи на една от милиардите планети или звезди. И ето ни сега нас тук. Но биологията заявява: „Животът дава начало на живот; неживата материя не може да произведе жива материя.” Еволюционистът възразява на това, твърдейки, че стига да има достатъчно време, това *ще* се случи! Неживата материя някак си ще роди живот.

Спомням си как веднъж прибирах съобщенията от рецепцията на хотела в Орландо, където бях от няколко седмици, защото провеждах евангелизация. До този момент с по-голямата част от хотелския персонал си бяхме разменяли само по някое учтиво кимване. Но този път, докато стоях във фойето, един от тях се обърна към мен:

– Вие не сте ли проповедник?

– Да – отговорих, преценявайки, че това очевидно ми личи и няма никаква причина да го крия.

– Вие сте в нашия хотел от няколко седмици – каза ми тогава той – и все искам да ви кажа нещо – в изражението имаше нещо неуловимо предизвикателно. После измърмори – Аз съм атеист.

Погледнах го право в очите:

– Знаете ли, и аз щях да съм атеист, ако имах достатъчно вяра. Вие сте по-вярващ от мен. Но тъй като аз се ръководя

от логиката и нямам толкова много вяра, наистина не мога да бъда атеист – и тръгнах през фоайето. Но той извика след мен:

– Ей, пасторе, я се върнете. Какви, за Бога, ги приказвате?!

Седнахме и аз му казах:

– Вижте, съвсем искрено се възхищавам на хора, които имат вяра като вашата; които могат да направят този „количествен скок“.

– Моля?

– Държали ли сте изпит по биология? Тази наука ясно казва, че животът дава начало на живот и неживата материя не може да произведе жива.

Обясних му, че дори още през 60-те години компютрите са успели да изчислят вероятността по пътя на случайното налучкване (както е според Дарвиновата еволюционна теория) да се стигне до съществуването на живота и човешката раса. Резултат – *нула*. Няма никакъв шанс нещо подобно да се случи, независимо колко време му отпускате.

В своята книга *А сега как ще живеем?* Чък Колсън и Нанси Пиърси цитират астронома сър Фред Хойл, според когото вероятността животът да е възникнал случайно, е десет на степен петдесет. Той прави и едно сравнение, за да покаже на практика какво означава това число. Според него, това е все едно голяма група слепи хора да подредят кубчето на Рубик за абсолютно едно и също рекордно време. Други учени предпочитат метафората на експлозията – ако в една печатница се произведе експлозия, това да доведе до случайното нареждане на пълен тълковен речник. (*А сега как ще живеем?*, стр. 74)

И в допълнение, идеята, че мутациите могат за милиони години да доведат до създаването на нови и по-добри форми